

Norges vassdrags- og energidirektorat
Postboks 5091, Majorstua
0301 OSLO

Deres ref.
201500663

Vår ref. (bes oppgitt ved svar)
2016/15680

Dato
08.12.2016

Finså kraftverk - uttalelse til høring av konsesjonspliktavurdering - opprusting og utvidelse

Fylkesmannen anbefaler at opprusting og utvidelse av Finså kraftverk ikke fritas for konsesjonsbehandling. Prosjektet bør ses i sammenheng med den forestående vilkårsrevisjonen for Finsåvassdraget.

Vi viser til oversendelse datert 25. mars 2016.

Bakgrunn

Agder Energi Vannkraft har planer om å oppruste og utvide Finså kraftverk i Sirdal kommune. Tiltakene innebærer å bytte løpehjul, rehabilitere turbin, oppdatere generator og kontrollanlegg samt klargjøre Finså kraftverk for tilkobling til 132 kV. Dette innebærer at slukeevnen i kraftverket øker med ca. 15 %, dvs. fra 8,83 m³/s til 10,1 m³/s. Produksjonsøkningen vil være på 5 GWh/år.

I brev av 5. mars 2013 fattet NVE vedtak om revisjon av konsesjonsvilkår for de tre konsesjonene i Finsåvassdraget. Regulanten er i slutfasen med utarbeidelse av et utkast til revisjonsdokument. Regulanten anbefaler at eventuelle konsekvenser for miljø og samfunn som følge av utvidet slukeevne i Finså kraftverk blir behandlet samlet i forbindelse med revisjonssaken.

NVE ber Fylkesmannen om å vurdere om kjente allmenne interesser kan bli berørt samt vurdere tiltaket i forhold til vår sektorlovgivning. Vi bes også om å vurdere kunnskapsgrunnlaget i saken, jf. naturmangfoldloven § 8.

For nærmere beskrivelse av tiltakene og prosjektområdet viser vi til meldingen fra Agder Energi Vannkraft av 13. oktober 2016 med vedlegg.

Vår vurdering

Vi legger notater fra Terrateknikk AS til grunn for våre vurderinger:

- Notat nr. 13 «Finsåna – Siravassdraget. Vurdering av virkning på Finsåna av endret slukeevne ved Finså kraftverk»
- Notat nr. 14 «Finsåna – Siravassdraget. Vurdering av vassdragsreguleringenes virkning på vassdragsnatur»
- Notat nr. 15 «Lindåna – Siravassdraget. Vurdering av vassdragsreguleringenes virkning på vassdragsnatur»

Utbyggingen av Finsåvassdraget er omfattende. Elva har en sterkt redusert verdi for både biologi og landskap som følge av fraføring av vann. Det er ikke krav om slipp av minstevannføring i Finsåna. Som følge av dette er den øverste strekningen av elva delvis tørrlagt, eller har stillestående vann. Med unntak av den øverste strekningen finnes det imidlertid aure i det meste av vannstrengen. Dette til tross for at restfeltet nedstrøms Bjørnestadvann ikke bidrar med nevneverdig vann, spesielt ikke i tørre perioder.

Vi ser at økt kapasitet på Finså kraftverk vil forsterke de negative effektene som i dag preger elva. Øvre del av elva er sterkt utsatt for tilgroing fra sidene. Redusert overløp fra Bjørnestadvann på 20 % vil gi endra mindre dynamikk i vannføringen. Mindre flomspyling vil gi dårligere vannmiljø i Finsåna samt økt tilgroing i elveløpet.

Økt installasjon i Finså kraftverk gir regulanten mulighet til å endre det etablerte reguleringsregimet for Bjørnestadvann. Simuleringer viser at man fra september og ut mars kan forvente 0-50 cm høyere vannivå enn ved dagens regime og at man fra mai og ut august kan forvente en vannstand i Bjørnestadvann som er 0-70 cm lavere enn i dagens situasjon. Det er usikkert hvordan effekten av disse endringene vil slå ut.

Vi deler vurderingene fra notat 13 der det heter at *«(...) så fremstår det som sannsynlig at økt kapasitet på Finså kraftverk ut fra de beskrevne virkninger på flomtap hhv. reguleringsnivå i Bjørnestadvann vil ha merkbare negative virkninger for vannmiljøet i Finsåna, og negative landskapsvirkninger sommerstid av opplevelsen av innsjøen Bjørnestadvann.»* Vi kjenner til at manglende vannføring i Finsåna og skjemmende reguleringssone i Bjørnestadvann var sentrale tema i Sirdal kommune sitt krav om revisjon av konsesjonsvilkårene. Siden disse allmenne interessene åpenbart blir negativt påvirket som følge av tiltakene bør ikke opprusting og utvidelsen av Finså kraftverk fritas for konsesjonsbehandling.

Det pågår revisjon av konsesjonsvilkårene for Sira-Kvina – utbyggingen. Vi uttalte oss til saken i brev av 21. april 2016. Den samlede belastningen på vassdragene i Sirdal er stor. Fylkesmannen har forståelse for regulantenens ønske om opprusting og utvidelse for å øke kraftproduksjonen. Ved å ha en helhetlig tilnærming til saker som dette kan man i tillegg til å øke kraftproduksjonen også gjennomføre viktige miljøtiltak. I foreliggende sak er det etter vår vurdering betimelig å stille vilkår om eksempelvis slipp av minstevannføring i Finsåna. Etter vår vurdering er kunnskapsgrunnlaget tilstrekkelig for å vurdere om kjente allmenne interesser berøres av tiltakene i denne omgang, jf. naturmangfoldloven § 8. I revisjonssaken

vil det imidlertid være nødvendig med flere detaljerte utredninger, blant annet med hensyn til fastsetting av minstevannføringsnivå.

Konklusjon

Fylkesmannen anbefaler at opprusting og utvidelse av Finså kraftverk ikke fritas for konsesjonsbehandling. Prosjektet bør behandles parallelt med, og ses i sammenheng med, den forestående vilkårsrevisjonen for Finsåvassdraget.

Siden anlegget er av eldre dato minner vi om at kabler, ledninger og transformatorer bør sjekkes for innhold av PCB før de kasseres.

Med hilsen

Per Ketil Omholt (e.f.)
seniorrådgiver

Eivind Hellerslien
senioringeniør

Brevet er elektronisk godkjent og har derfor ingen signatur.
Saksbehandler: Eivind Hellerslien, tlf: 38 17 62 11

Kopi til:

Sirdal kommune	Tonstad	4440	TONSTAD
Vest-Agder fylkeskommune	Postboks 517 Lund	4605	KRISTIANSAND S
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Sluppen	7485	TRONDHEIM